

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Lijsttrekkersverkiezing is onzinnig [2]

Nee, ze maakt een partij sterker

door *Martijn Vroom*

De auteur is wethouder te Noordwijk.

Je kunt best, zelfs in deze eenentwintigste eeuw, politiek leiders aanwijzen. Of de werkwijze van de Duitse Democratische Republiek aanhangen, zoals bijvoorbeeld D66 propageert: u mag kiezen, uit één kandidaat. Dat kan. Maar wie dat doet, is niet zinnig bezig.

De politiek leider is de lijsttrekker. Als je hem of haar kiest, dan is dat een feit. Als je hem of haar aanwijst, hoeft de lijsttrekker niet noodzakelijkerwijs ook de (politiek) leider te zijn of te worden. En als je niemand kiest of aanwijst, ben je als een schip zonder ankerketting, op drift. Het cda heeft dat bewezen: eerst wezen de leden een politiek leider aan. Of beter: hij was er altijd op een gegeven moment. Dat ging lang goed. Maar na een tijdje niet meer. Ook bij het cda ging de leiderschapswissel regelmatig met strijd gepaard, maar dat was geen open en transparante strijd waarbij de hele partij een stem kreeg. En op de momenten waarop de leiderschapswissel gemoedelijk en zonder strijd ging, kregen de leden al helemaal geen stem.

En dat is niet meer van deze tijd. Sterker nog: opvolging door open strijd is al van alle eeuwen. Het is van alle tijden dat de leeuw opgevolgd zal worden door het jong. Na enige tijd, als zijn kracht is uitgewerkt, maakt hij plaats voor de nieuwkomer. Die nieuwe

leider heeft vervolgens precies daarom en daardoor de steun van de rest van de groep. Die steun is een krachtige steunpilaar voor een van de voornaamste taken van een leider: het aanspreken van mensen buiten de reguliere achterban en de leden. En zodra zijn kracht afneemt, zien jonge leeuwen hun kans schoon om ook een kans te wagen om de hoofdman te worden. Die cirkel hoort erbij en betekent dat de leider vooraf al weet: 'Als mijn tijd komt, moet ik plaatsmaken.' Zijn tijd zit erop als zijn kracht is uitgewerkt.

En nee, dat is niet erg. Een open strijd is een natuurlijk gegeven dat, mits goed opgezet en benut, versterkend werkt voor een politieke partij. En dat belang zou toch voorop moeten staan bij deze afwegingen. Plaats durven maken, in het systeem inbakken dat er plaatsgemaakt kan of moet worden, is een teken van kracht. Gaat het dan in feite om het recht van de sterkste? Nee, het gaat om de regeneratie van de partij: vitaal en krachtig moet er leiding worden gegeven en moeten de christendemocratische waarden worden uitgedragen. 'Sterkste' is een kwestie van definitie. Wij kiezen niet per se de potentste leeuw. U heeft recent waarschijnlijk gestemd op de persoon van wie u vond dat die het best 'het cda' kan vertegenwoordigen. Of misschien op de persoon die volgens u de grootste kans maakt om veel kiezers naar het cda te lokken. Legio legitieme redenen.

* * *

Tot zover de noodzaak van leiderschapsverkiezingen: zonder open strijd geen regeneratie van de kracht en vitaliteit. Maar behalve noodzakelijk zijn leiderschapsverkiezingen ook gewoon goed. Het is de pudding die gegeten wordt. Het ‘verhaal’ verkopen, kiezers aan zich binden, de eigen achterban mobiliseren. Een leiderschapsstrijd is een intern en extern profileringsplatform: kennismaken met de manier waarop de kandidaat invulling geeft aan zijn CDA-waarden en met de methoden en technieken waarop deze in de praktijk (zullen) worden gebracht. Het levert daarbij en daardoor meer en langduriger media-aandacht op dan het aanwijzen van de leider, en biedt bovendien de leden de kans om de kandidaten mee te maken. Een snelkookpan én showcase qua proces rondom de vraag: ‘Ben jij onze nieuwe alfa?’ Voorts wordt na een hevige strijd het biertje gedronken: samen verder voor de club. En aangezien je grootmoedig en netjes met de andere verliezers omgaat, scharen ook zij zich achter de nieuwe leider. Uiteraard. De dialectiek bewaren wij voor de echte tegenstanders.

* * *

Tot slot, vergis u niet: het aangaan van de leiderschapsstrijd is niet alleen maar noodzaak. Het is ook niet alleen maar goed voor

de exposure van het CDA en het christendemocratisch gedachtegoed. Het is ook gewoon leuk. Ieder mens hunkert toch naar de vraag: ‘Vertel eens, wat vind jij eigenlijk?’ Dat geldt zeker voor politici: op een zeepkist staan en alle aandacht krijgen voor die dingen waar jij jezelf honderd procent aan gewijd hebt, je volledig hard voor maakt

*Niet alleen de leider moeten
we kiezen, voor veel meer
posities moeten we verkiezingen
organiseren*

vanuit je idealen. Dat is het mooiste wat er is, en het geeft energie om dan zo’n strijd te mogen voeren. Zeker ook aan de achterban: geestdrift is aanstekelijk.

Al deze argumenten samen geven helder weer: we moeten niet alleen de leider kiezen, maar voor nog veel meer posities verkiezingen organiseren. Primaries, zo u wilt. Maar te allen tijde: géén ‘dubbele voordracht’ met één verliezer. Altijd: een open podium waarbij we het net wijd uitwerpen aan beide zijden van de boot. Zo blijft het CDA vitaal en aantrekkelijk.